

SEKSUELE GEZONDHEID

JAARVERSLAG 2016

WIE ZIJN WIJ?

De afdeling Seksuele Gezondheid onderzoekt en behandelt seksueel overdraagbare aandoeningen (soa). Deze GGD-voorziening is aanvullend op die van de huisartsenzorg. De afdeling heeft ook, de zogenaamde, Sensespreekuren voor jongeren met vragen over onder andere anticonceptie, ongewenste zwangerschap, seksueel geweld en seksualiteit.

Er wordt spreekuur gehouden op vier verschillende locaties; Alkmaar, Hoorn, Den Helder en het prostitutiecentrum Zevenhuizen in Alkmaar. Deze spreekuren zijn gratis voor bepaalde doelgroepen zoals jongeren onder de 25 jaar, mannen die seks hebben met mannen (msm), prostituees, mensen die klachten hebben passend bij een soa en mensen die een waarschuwing hebben gehad voor een soa van hun sekspartner.

CASUS: PLASBUIS KLACHTEN

Een 24 jarige man komt op de polikliniek i.v.m. al 3 weken bestaande klachten van branderig gevoel bij plassen en ook wat uitvloed uit de penis. Het standaard soa-onderzoek levert geen oorzaak op. Zijn vriendin had geen klachten. Mannen kunnen deze klachten ook krijgen door oorzaken, zoals veel masturberen of veel gemeenschap.

Maar ondanks adviezen van tijdelijke onthouding bleven de klachten bestaan. Bij een tweede bezoek aan ons spreekuur besloten we te testen op de mycoplasmabacterie. Dit bleek de oorzaak voor zijn klachten en met gerichte behandeling verdwenen zijn klachten. Zijn vriendin is ook behandeld, aangezien mycoplasma seksueel overdraagbaar is. Zij kan de infectie zonder klachten te hebben bij zich dragen en weer teruggeven aan haar vriend. De laatste jaren is er toenemend bewijs dat mycoplasma een relevante oorzaak kan zijn voor ontsteking van de plasbuis bij mannen. De GGD test daarom vaker in dit soort situaties op mycoplasma.

TERUGBLIK 2016:

Vanaf 2015 maakt GGD Hollands Noorden een organisatieverandering door. Afdeling SG heeft sinds november 2016 geen manager en is zelforganiserend. Onderdeel van de verandering is werken met resultaatafspraken en een teamjaarplan.

GRAS-studie

Sinds december 2015 neemt de afdeling Seksuele Gezondheid deel aan een

landelijke studie naar de effectiviteit van antibiotica bij Gonorroe. Bekend is dat de bacterie die Gonorroe veroorzaakt steeds minder gevoelig wordt voor verschillende antibiotica (resistentie). Deze studie, GRAS (Gonokokken Resistentie tegen Antibiotica Surveillance programma in Nederland), helpt vroegtijdig resistentie aan het licht te brengen. In Nederland is vooralsnog geen resistentie gevonden tegen het huidige middel van eerste keuze Ceftriaxon. Ook in 2017 zal verdere monitoring plaatsvinden.

IMPACT-studie

Eind 2016 is vanuit het RIVM de iMPaCT studie van start gegaan, waaraan de afdeling deelneemt. Er wordt gekeken naar psychologische factoren die de kans

op het opnieuw oplopen van chlamydia beïnvloeden. De uitkomsten kunnen consultvoering beïnvloeden, om chlamydiabesmetting tegen te gaan.

VOORUITBLIK 2017:

PREP

PrEP is een pil die een hiv-besmetting kan voorkomen. Het middel vereist strikte controle en follow-up, welke nu nog niet door de GGD geleverd kan worden.

Met de toegenomen media-aandacht en kennis zullen naar verwachting meer vragen naar PrEP komen. Afdeling SG heroverweegt in 2017 haar rol en bijdrage rondom PrEP.

VOORLICHTING NIEUWKOMERS

Sommige vluchtelingen zijn opgevoed met andere normen en waarden en ontberen kennis over het lichaam, seksualiteit, voortplanting, zwangerschap, anticonceptie en soa. Daardoor kunnen ongezonde seksuele keuzes gemaakt worden en seksuele risico's ontstaan. Via voorlichting

investeren wij in het welzijn en de integratie/participatie van vluchtelingen.

SOA's en HIV

In 2016: 4032 consulten (3809 in 2015).

- ruim 3000 testen op de soa-poli,
- ruim 100 testen vanuit het prostitutiecentrum
- ruim 700 thuistesten.

We zien nog steeds meer vrouwen (2311) dan mannen (1721).

In 20,8% van de consulten werd minimaal één soa gevonden uit de 'Big-5' (chlamydia, gonorrhoe, syfilis, HIV en Hepatitis B), de soa die voor de volksgezondheid de grootste relevantie hebben (landelijk: 18,4%). In totaal zijn 889 'Big-5'-soa's gevonden.

Het vindpercentage stijgt (1%), conform de landelijke tendens. In onze regio ligt het vindpercentage hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit komt vermoedelijk door strikte telefonische

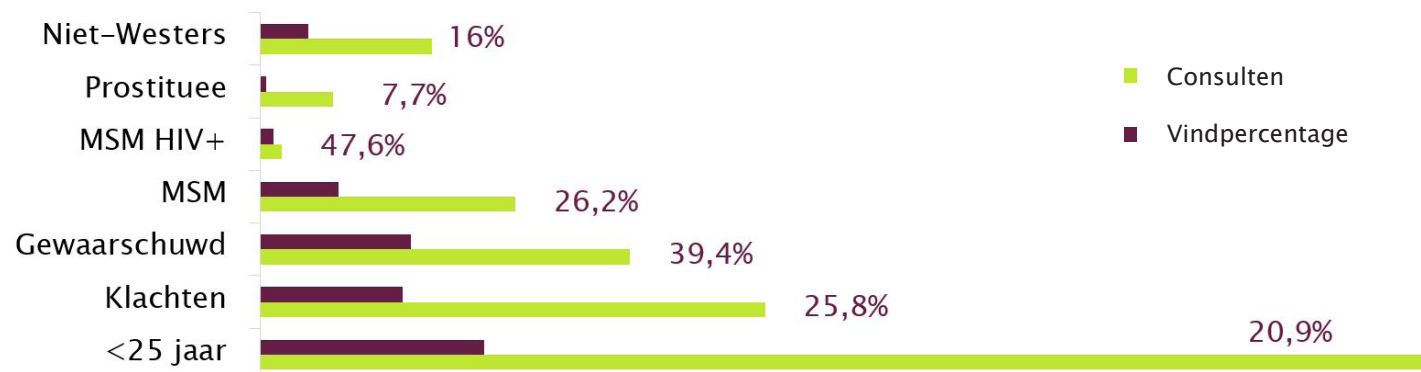
triage. Er is vooraf telefonisch contact met cliënten die zich online aanmelden met een soa-waarschuwing of klachten. In veel gevallen blijkt het niet om een échte waarschuwing te gaan of blijken klachten niet soa gerelateerd.

De vindpercentages blijven vrijwel gelijk voor de risicogroepen ten opzichte van 2015. De percentages zijn voor HIV positieve MSM erg hoog en voor prostituees erg laag.

Tabel 1: Big 5

	2013	2014	2015	2016
Chlamydia (LGV)	487 (0)	613 (2)	654 (1)	727 (1)
Gonorrhoe	73	62	101	136
Syfilis	12	22	46	22
HIV	5	4	3	2
Hepatitis B	0	1	1	1

Tabel 2: Vindpercentage per risicogroep

BEVINDINGEN

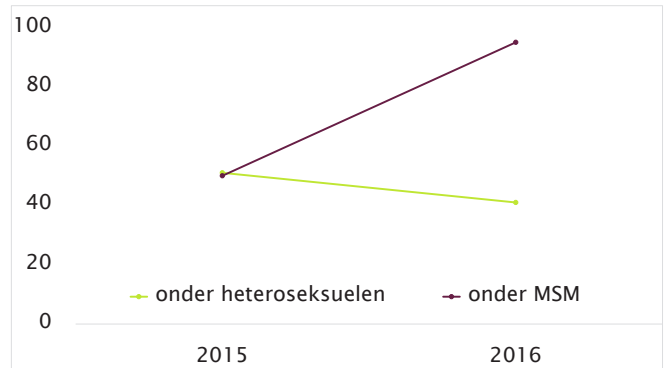
stijging chlamydia: Het aantal chlamydia infecties stijgt de afgelopen jaren. Dit is voornamelijk zichtbaar onder heteroseksuelen en wordt ook landelijk gezien. Als voornaamste oorzaak wordt het verscherpte landelijke testbeleid (sinds 2015) aangevoerd. Het aantal LGV (agressieve variant van chlamydia) blijft stabiel.

stijging gonorrhoe: Er is een stijging van gonorrhoe zichtbaar (zie tabel 1). De stijging is specifiek voor de groep MSM, waar het vindpercentage van gonorrhoe in één jaar is toegenomen van 8,9 tot 14% (zie tabel 3). De tendens is landelijk. Het RIVM rapporteert hierover in de thermometer seksuele gezondheid. Onder heteroseksuelen daalt gonorrhoe licht.

daling syfilis: Ten opzichte van 2015 zien we een afname van syfilis. Opvallend is dat landelijk, vooral onder msm, syfilis sterk stijgt.

anale soa's bij vrouwen: Als sprake is van anale seks bij vrouwen wordt ook anaal getest op chlamydia en gonorrhoe. Uit 419 verrichte anale testen onder vrouwen (255 in 2015) zouden 14 chlamydia- en 3 gonorrhoe-infecties zijn gemist.

Tabel 3: Aantal gonorrhoe infecties

Sense

De GGD heeft voor jongeren onder de 25 jaar speciale sense spreekuren. In 2016 waren dit 326 consulten t.o.v. 311 in 2015. Daarnaast doen we ook i.s.m. Soa Aids Nederland een chat spreekuur via www.sense.info.

Prostitutiezorg Zevenhuizen

Wat doen we voor prostituees? De GGD...

- doet wekelijkse ronde langs de ramen
- legt contact met nieuwe sekswerkers
- maakt afspraken voor soa-/maatschappelijke spreekuren: 164 consulten verricht en 152 soa-testen uitgevoerd. Het vindpercentage is 4,6% (in 2015: 11%).
- beantwoordt direct gezondheidsvragen
- bevordert zelfredzaamheid, weerbaarheid en emancipatie

- werkt outreachend, door de doelgroep via internet en seskclubs te benaderen
- begeleidt uitstaptrajecten: 5 lange en 12 korte trajecten

Voorlichting en outreach

Woodlands-festival

Op het Woodlands-festival is een kraam bemand, waar informatie gegeven werd over veilige en plezierige seks. Met de love-box kon je “blind” een condoom-demo doen. Daarnaast konden bezoekers een korte quiz doen en werden op het festivalterrein condooms uitgedeeld.

Voorlichting mbo

ROC KNH: De GGD ondersteunt bij mbo-colleges over seksuele gezondheid via lespakket LLL MBO (lang leve de liefde). Daarnaast bieden we ondersteuning aan gemeenten bij opstellen en uitvoeren van

lokaal beleid binnen dit thema.

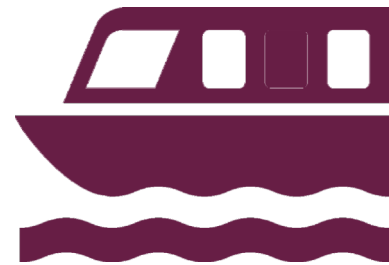
Clusius: Bij het Clusius college in Hoorn heeft de GGD het lespakket

LLL MBO gepresenteerd aan docenten van diverse locaties van de mbo-instelling.

Naast het toelichten van het lespakket was er ruimte voor vragen en discussie.

Roze Zaterdag

Op 28 mei voer afdeling Seksuele Gezondheid mee met de kanaalparade door de grachten van Alkmaar.

Onze boodschap was laat je testen op soa-hiv en vaccineer jezelf tegen hepatitis B. Daarnaast probeerden we het publiek langs de kade te voorzien van condooms.

Saunabezoek

Ieder kwartaal is een sauna bezocht, waar mannen seks hebben met mannen, om hepatitis B vaccinaties en soa-testen aan te bieden. Per bezoek werden gemiddeld zeven mannen getest op soa's, en deze werden ook gevonden.

Veel bezoekers hebben ook een vrouwelijke partner, al dan niet op de hoogte van hun saunabezoek. De drempel om een GGD of huisarts te bezoeken is hoog.

Wilt u meer informatie? Neem contact op met de afdeling Seksuele Gezondheid, via telefoonnummer 0880 100 540/seksuelegezondheid@ggdhn.nl.